

Pólik József

Háború az emeleten

Pisti bácsi a konyhában ül az asztalnál.

– Hol van a fiad? – kérdezi Margitkától, aki az asztal másik oldalán ül és krumplit pucol.

– Játszik. Fent az emeleten – mondja Margitka.

– És mit játszik? – kérdezi Pisti bácsi.

– Háborúsat.

– Hát azt hogyan kell?

Margitka abbahagyja a pucolást, Pisti bácsira néz.

– Lacikának van egy csomó katonája. Több száz darab. Jóskától kapta. Apránként. Az utolsó adagot pont azelőtt vette neki, hogy... Tudod, olyan kis színes műanyag katonák. Egyiknek kardja van, másiknak puskája, de akad közöttük olyan is, amelyik zászlót tart vagy lándzsát. Aztán ott vannak még a lovas szekerek meg az ágyúk. És persze az erőd is. Hát a Lacika azt csinálja, hogy felállítja a katonákat, meg mindent, azután pedig a szoba másik végéből egyenként lelövöldözi őket. Csúzlival.

– Nem unja? – kérdezi Pisti bácsi.

– Mit? – kérdezi Margitka.

– Hát felállítani azt a rengeteg katonát. Nagyon macerás lehet.

Margitka bólogat.

– Órákig tart, valóban. Nekem nem lenne hozzá türelmem.

– Nekem se – mondja Pisti bácsi.

Elgondolkodva belekortyol a sörébe.

– Tudod mit? Meglesem. Kíváncsi vagyok, hol tart.

Margitka az órára néz a kredenc fölött.

– A felénél.

– Honnan tudod? – kérdezi Pisti bácsi.

– Onnan, hogy két órával ezelőtt én vittem fel az emeletre a koffert. Amiben a katonák vannak. Meg minden más kellék. A koffer kinyitásától számítva körülbelül négy óráig tart a felállítás. Az a baj, hogy nagyon borulékonyak a katonák. Keskeny a talpuk. Meg a szőnyeg is bolyhos. Mondtam neki, hogy tekerje fel, de így szereti.

– Az rohadt sok idő – mondja Pisti bácsi.

– Ez van – mondja Margitka. – A gyerekek már csak ilyenek. Elszöszmötölgetnek. Amíg rakosgatja a katonákat, nem lehet hozzászólni. Próbáltam, de nem hallja,

amit mondok. Ha pedig megsimogatom a fejét, úgy néz rám, mintha nem is tudná, ki vagyok. Annyira elmerül a játékban. Látom a szemén, hogy valahol máshol jár. Nem szeretem rakesztés közben piszkálni. Inkább megvárom, amíg befejezi. Általában nyolc órakor kezd a rakesztést. Eltart délig. Akkor szünetet tart, amíg megebéd. Ebéd után kezdődik mindig a háború. A lövöldözés. De az már nem tart sokáig. Félóra az egész. Aztán még egy óra, mire minden katonát elpakol, vissza a kofferbe.

Pisti bácsi leteszi az üres poharat az asztalra.

– Mi lesz az ebéd, aranyom?

– Rántott csirke – feleli Margitka.

– Szeretem a csirkét – mondja Pisti bácsi. – Nagyon szeretem.

Margitka a hűtőszekrényhez lép, kivesz még egy sört, leteszi Pisti bácsi elé az asztalra.

– Nem akarsz ebéd előtt megfürödni?

– Miért? Talán bűdös vagyok?

– Nem ezt mondtam. Egyébként igen. Elég kellemetlen a szagod.

Pisti bácsi felhúzza a pulóvert az orráig, megszagolja.

– Hát ennek tényleg szaga van. Észre se vettem.

– A körmöd is fekete – mondja Margitka. – És az ing is a nyakad körül. Remélem, nem haragszol rám, amiért őszinte vagyok.

– Nem. Dehogyan – mondja Pisti bácsi. – Nem vagyok túl jó formában, beismérem. Tényleg jólesne egy fürdő.

– Mikor fürödtél utoljára?

– Hát úgy egy hónapja. Amikor otthagytam Saroltát. Azóta nem ültem kádban. Időm se igen volt rá.

– Van hol aludnod?

– Persze, ne butáskodj. Van egy haverom, annál alszom. Elég lepusztult a lakása, de legalább van tető a fejem felett. Nem vagyok hajléktalan.

Margitka vizet tölt a fazékba, meggyújtja a tűzhelyen a gázt. Beleborítja a krumplit a fazékba. Aztán Pisti bácsira néz.

– Van egy ötletem. Megyek, és engedek neked vizet. És amíg megfürdesz, kimosom a ruháidat. Mit szólsz hozzá?

Pisti bácsi felemeli a poharat.

– Csak ha koccinthatok az én húgocskámmal.

– Hát akkor koccintsunk – mondja Margitka, és felemeli a sörösüveget az asztalról.

Pisti bácsi ül a fürdőkádban. A sarokban zörög a mosógép. Belép Margitka. A kezében nadrág, ing, zokni, alsó és egy zöld pulóver.

– Ez a Jóskaé volt. A temetés után nem volt szívem kidobni. Arra gondoltam, hogy amíg megszárad a ruhád, felvehetném.

– Kösz – mondja Pisti bácsi. – Ha téged nem zavar, felvehetem.

Margitka a fejét rázza.

– Nem zavar. Sőt. Csak örülök neki, ha nincs ellene kifogásod. Hiszen mégis csak egy halott ruháiról van szó.

– Élő vagy halott, nem számít. Már nem. Néhány évvel ezelőtt talán számított volna, de hát az ember megváltozik. Megváltozik, nem igaz?

– Igen – mondja Margitka és lerakja a ruhákat a szennykosárra. Aztán leül a fürdőkád szélére, szemben Pisti bácsival, és megkavarja kezével a habos vizet.

– Miért rúgott ki Sarolta?

Pisti bácsi Margitkára néz, hosszan, elgondolkodva. Hátrasimítja ázott tincseit a homlokából.

– Nem rúgott ki. Én döntöttem úgy, hogy eljövök.

– És miért döntöttél így?

– Untam, hogy folyton szakál.

Margitka összefonja a karját.

– Megütötted?

Pisti bácsi felül a kádban. Folyik a hab a mellkasáról.

– Nem. Esküszöm, hozzá se értem.

– Én más hallottam – mondja Margitka.

– Mást? És ugyan kitől?

Margitka benyúl a víz alá, kihúzza a dugót.

– Hát, ha tudni akarod, akkor Saroltától. Felhívott. Aznap, amikor elmentél.

– Nem tudom, mit mondott, de egy szavát se hidd el!

Margitka méregeti Pisti bácsit, akinek egyre jobban kilátszik a teste a vízből.

– Azt mondta, hogy a fejére borítottad a gulyáslevest. Így történt? De ne hazudj, mert különben kiteszem a szűrőd!

Pisti bácsi a fülét mossa.

– És azt nem mondta el az én drága Saroltám, hogy mi okom volt rá?

– Azt mondta, hogy ültetek az asztalnál, ebédeltetek volna, és akkor te egyszer csak felálltál, megfogtad a fazekat, a háta mögé léptél, és a fejébe húztad.

– Így történt. Nem tagadom. De, hidd el, jó okom volt rá.

Margitka feláll. Hátat fordít Pisti bácsinak, aki áll a fürdőkádban és dörzsöli a mellkasát a törülközővel.

– Megcsalt? – kérdezi Margitka.

– Igen, ha tudni akarod – feleli Pisti bácsi.

– Honnan tudod?

– Ő maga mondta. Elmondta. Húszévi házasság után bevallotta, hogy hűtlen volt hozzám. Nagyon ideges lettem.

Pisti bácsi kilép a fürdőkádból.

– Kivel csalt meg? – kérdezi Margitka.

– Erről nem akarok beszélni – mondja Pisti bácsi.

– És miért nem? – kérdezi Margitka.

Pisti bácsi felhúzza az alsónadrágot.

– Fájdalmat okoznék.

Margitka megfordul, Pisti bácsi szemébe néz.

– Nekem?

– Igen, neked – mondja Pisti bácsi.

– Nem értem, mi közöm lehet ehhez az üggyhöz.

– Hidd el, van.

– Jó, ebben az esetben viszont tudni akarok mindent – mondja Margitka.
Pisti bácsi begombolja az inget.
– Jóskaival csalt meg Sarolta.
Margitka arca elszürkül, megremeg a szája. A tenyerét a párás csempére nyomja.
– Az én Jóskaéval?
– Igen – mondja Pisti bácsi. – A te Jóskaéval. Ha Jóska még élne, nem mondtam volna el neked. De most már végül is mindegy. Mindenki hibázhat.
Pisti bácsi felhúzza a nadrágot.
– Kíváncsi vagy a részletekre? Sarolta mindent elmesélt. Mindent. Hol, mikor, hányszor. És miért.
Margitka hallgat.
Aztán az ingre mutat.
– Vedd le, vegyél le mindent. Nem akarom, hogy rajtad legyenek ezek a ruhák.
Pisti bácsi megvonja a vállát.
– Nekem mindegy. De akkor meg kell várnom, amíg az enyém megszárad.
– Nesze, itt van a fürdőköpenyem.
– De hát ez rózsaszín!
– Nem mindegy? Nem az utcán kell parádéznod benne.

Ülnek az asztalnál, ebédelnek.
Lacika szótlánul kanalazza a levest, nem néz a vendégre.
– Megismersz? – kérdezi Pisti bácsi.
Lacika Pisti bácsira néz.
– Én vagyok a keresztapád. Tudom, hogy régen találkoztunk, tudom, hogy gyakrabban is találkozhatnánk, de hát ilyen az élet. Az én életem legalábbis. Nagyon sajnálom. Hidd el, őszintén mondom.
Lacika hallgat.
Pisti bácsi megsimogatja a fejét.
– Hoztam neked valamit.
Lacika szeme felcsillan.
– Hallottam édesanyádtól, hogy szeretsz háborúsat játszani. Nagyon helyes. Az élet – háború. Igaz, többnyire nem katonák között dül, hanem nők és férfiak között – de hát ez végül is mindegy. Valahol el kell kezdeni. Úgy értem, meg kell szokni, hogy ilyen. Mármint az élet.
– Mit hoztál? – kérdezi Lacika, és már ott áll Pisti bácsi előtt, aki lenyúl a szék mellett álló szatyorhoz. Eltűnik benne a keze.
– Mindjárt meglátod. Tessék, íme, itt van.
Egy rugós műanyag pisztoly fekszik a tenyerén.
– Ezzel lőni is lehet – mondja Pisti bácsi. – Látod? Itt kell felhúzni. Tehetsz bele gyufaszálat, papírgalacsint. Aztán meghúzod a ravaszt, és már röpül is. Jó, mi?
– Kipróbálhatom? – kérdezi Lacika boldogan, és már fut is a pisztollyal az emeletre.
Pisti bácsi Margitkára néz.
– Jobb, mint a csúzli, nem igaz?

– Nem tudom – mondja Margitka. – Nem értek hozzá.

– Én igen – mondja Pisti bácsi. – Amikor megtaláltam abban a...

Nem folytatja. Elhallgat. De nem is kell, mert Margitka tudja, mit akart mondani a bátyja: „abban a kukában”.

Milyen szörnyű, gondolja Margitka, míg tört krumplit és sült csirkét rak a tányérjába: a bátyám. Hogy jutott ideig? Pedig egyetemet végzett. Művelt ember. Az a nő az oka. Tönkretette. Már lakása sincs. Hajléktalan. Kint alszik az utcán, valamelyik padon, talán a pályaudvaron. És kukázik.

Aztán Margitka Jóskára gondol. A férjére, aki elvitte őt Velencébe, és ott kérte meg a kezét egy gondolában. Nagy dolog volt ez akkor. Az átkosban. Hát hogy volt képe megtenni? Nem kapott meg tőlem mindent? Megáll az ész.

Ülnek az asztalnál, némán esznek.

Lábdobogás, puffogás, vinnyogásszerű hangok. Odafent az emeleten dúl a háború. Most kezdődött. És még eltart egy ideig, az hétszentség.